

משמעות דנפקין מהיכלה
של תורה מתיבתא רבה
ישיבת
כנסת יצחק
חדרה

הביאני חדרין

גליון 214

מזן המשגיח שליט"א

הללו עבדי ה'

ועד הכנה לליל הסדר שנמסר מפי מורינו המשגיח שליט"א בשנת ה'תשע"ז

איך היצה"ר מצליח, מאיפה הוא פעיל באדם שממש הוא מפתה אותו לכיוונים הלא נכונים...?

ניתן להיאמר שההתחלה מתחילה שאמנם האדם נולד בלי שכל, אבל לא בלי הרגש, דהיינו הוא לא יודע לחשבן חישובים, אבל הוא מרגיש רגשות, וההרגשה יצה"ר נותן לאדם מתחילת מהותו, וכך הוא מבגר אותו, בשטח ה'אגו האישי שלו', בתחושת האנוכיות שירגיש את עצמו, 'הוא' רוצה, 'הוא' חפץ, 'הוא' מעוניין - הוא מרגיש את עצמו, ומכיון שמרגיש את עצמו, ככל שהוא מתבגר יותר הוא מרגיש את עצמו יותר ויותר, ההיקף של המושג 'עצמו' מתפתח, חפץ להיטיב לעצמו, הוא מרגיש שהוא דואג לעצמו, והוא חייב לדאוג לעצמו.

חז"ל לימדו אותנו, ממתי קטן זוכה לעצמו, ממתי שרואים ש-'אגוז ונוטלו' ומאיך 'צרור וזורקו', למה הוא זורק את הצרור? כי הוא יודע שצרור זה כלום, זה דבר שאין לי ממנו תועלת, אבל אגוז למרות שיש עליו קליפה ואינו יכול לפצח אותו, אבל הוא מבין שזה אגוז, לכן הוא שומר על זה היטב. ולפני שהיה לו שכל אפילו את הצרורות הוא שמר, כי הוא לא ידע שזה צרור, אבל את עצמו כל הזמן הוא דורש, כל מה שכאילו יכול לרכוש הוא רוכש אותו, כך בנ"א מתפתחים, כשהוא מרגיש שהוא רעב הוא פותר לעצמו את הבעיה איך להיות שבע, כשהוא צמא צריך לשתות, כשהוא לא מרגיש טוב אז הוא משתדל להגיע להרגשה טובה, הבנ"א מרגיש את עצמו, זה הנקודה הראשונית שעליה מתבסס היצה"ר, ואחרי שהאדם מרגיש את עצמו, הוא עכשיו מוצא פתרונות איך להיטיב עם עצמו, הרי הוא רואה שעולם כמנהגו נוהג, הוא לא התעניין לדעת מה השטח של הקב"ה, ומה השטח שלו עצמו, זה לא מעניין אותו, כי הבנ"א מרגיש את עצמו ואת צרכיו, והוא מחפש פתרונות, וכך במשך הזמן המושג של העבודת ה' נדחק החוצה, וכל מה שמכיר כל מיני שגיאות אלו שגיאות הקיימים כדי להיטיב עם עצמו, הוא לא חיפש את מי לעבוד, הוא חיפש איך למצוא לעצמו טובות. וכך הוא מוצא כל מיני דרכים אם זה בצורה של עולם כמנהגו נוהג, וכוחו ועוצם ידו עושים לו את החיל הזה, או אם הוא יודע שיש כל מיני כוכבים וכוחות עליונים.

לאור גדול, מגלות מצרים משועבדים לפרעה, להיות בן חורין - ולהשתעבד להשי"ת, יש כח בסדר לעשות את השינוי המוחלט הזה, נמצא שיש לנו מה לעשות בס"ד, נתנו לנו תפקיד חשוב לגרום למהפך הזה בליל הסדר, וננסה בס"ד לתת איזה שהיא הבנה בענין.

נדבר מתוך דברי הרמב"ן שבסוף פרשת בא ונקודה להגיע אל הנקודה שאנו חפצים להגיע שהיא נקודת הגיור בס"ד.

הרמב"ן העמיד בסוף פר' בא את הנוסח כדלהלן: 'ועתה אומר לך כלל בטעם מצות רבות. הנה מעת היות ע"ג בעולם מימי אנוש החלו הדעות להשתבש באמונה, מהם כופרים בעיקר ואומרים כי העולם קדמון, כחשו בה' ויאמרו לא הוא, ומהם מכחישים בידיעתו הפרטית ואמרו איכה ידע אל ויש דעה בעליון, ומהם שיודו בידיעה ומכחישים בהשגחה ויעשו אדם כדגי הים שלא ישגיח האל בהם ואין עמהם עונש או שכר, יאמרו עזב ה' את הארץ', עכ"ל.

השאלה נשאלת, למה הם השתבשו? הרי דור אנוש היו מאוד מאוד קרובים לבריאת העולם, מדובר הרי במאות השנים הראשונות של בריאת העולם, וכל הנבראים [מלבד הבל שנהרג ע"י קין] חיים וקיימים עדין, המשפחה היא לא כ"כ גדולה, כולם מכירים את כולם, עוד אין בית הקברות, עוד אין שום היכ"ת לדמין דמיונות שלא היו ולא נבראו לכאורה, הדבר הכי פשוט והכי נורמלי וישר, זה להכיר את האמת כפי שגלוי וידוע לאדם הראשון לחוה לקין ולשת, ולכולם הכל ברור וידוע, ובכ"ז רואים שיש לבני אדם איזה שהוא לחץ פנימי לסטות ללכת הפוך, מאיפה זה בנוי? איך זה פעיל? אם ננסה להבין...

פשוט וברור כמו שהתורה אומרת בפר' בראשית ובפרשת נח שיש 'יצר לב האדם רע' - יש יצה"ר, ויצה"ר זה לא שאלה, איך הוא מפתה בנ"א לאיזורים ומחשבות לא נכונות, כי הרי כל מהותו של היצה"ר זה לאמת שקר, דבר שלא יתכן במציאות כי לשקר אין אמת, אבל זה תפקידו לתת תחושת אמת לשקר, בודאי שאין לזה סיבת קיום אמיתית, ובכ"ז בנ"א נמשכים אחרי זה, מאיפה זה מתחיל? מה הנקודה באדם שמביאה אותו לכך? כי 'יצר לב האדם רע' מנעוריו זה מפנימיותו, בעצם תכונתו מבפנים, אבל

בהגדה לפסח ממשנתו של הרב דסלר זצ"ל, הדפיסו את המכתב שכתב בשנות מלחמת העולם השנייה כשהוא היה באנגליה וכל משפחתו היו בגלות באוסטרליה וכדו' והוא היה לבד באותו הזמן, ומישהו הזמינו שיבוא להיות אצלו בליל הסדר, הוא כתב לו במכתבו כך בזה"ל: 'קיבלתי את הזמנתך לבוא להשתתף עמך בסדר חג הפסח, תודה רבה עבור הזמנתך, אמנם אי אפשר לי לקבלה, הנני חוגג בע"ה את החג המקודש, וגם הסדר מסודר הוא לי, במקום שאני גר בו, לכאורה כשם שא"א להזמין לבן תורה לבקר את ידידו לתפילת נעילה ביום הכיפורים, כך נדמה לי, שלא מתאים לעשות ענין 'ביקור' מהסדר המקודש, אשרי למתרכז ומסדר את הסדר בפנים לבבו, יציאת מצרים עושה את היהדות בנו, הסדר צריך שייגיר את פנימיותו - שיצאה לרשות אחרת לרשות הבהמות (חשוכי השכל ונטולי הלב) ונתבהמה נתחמרה, ויותר מזה נתגוי'תה, נהיינו גויים בפנימיותנו ח"ו, אוי אם נטמע את לבבנו בין לבביהם. עכ"ל.

יש לסדר מה לעשות לנו... מאחר שהמצב הוא שנכנסנו לרשות אחרת בלבבנו לרשות החומריות והבהמות, כמו שישראל יצאו באותו הלילה מאפילה

בפרוס חג המצות

נשגר לרבותינו שליט"א

ולכלל בוגרי ותלמידי הישיבה

ברכת פסח כשר ושמח

ויהא רעוא שנזכה

לחוג את חג המצות כהלכתו

ולאכול מן הזבחים ומן הפסחים

בזאת השנה

בברכת התורה

זו נקודת הטעות שממנה התחילו כל הטעויות, וגם כשהוא שומע שהם עשויות להיות נגד השי"ת, הוא שם את זה איפה שזה לא סותר לו את השטח העצמאי שלו, שם השטח של הרבש"ע, אין לו בעיה לזה שה' ברא את העולם, כי זה לא קשור לחיים הזורמים בעצמם.

אברהם אבינו ראש המאמינים שהוא עשה את המהפכה 'נדבו ליבו להכיר את בוראו' זוהי הנקודה, שהוא מצא את עצמו שהוא חייב לדעת למי אני מחוייב, של מי אני... ולמה הוא ברא אותי, בדיוק הפוך מנקודת המוצא של האנוכיות, ה'נדבו ליבו' של אאע"ה, עוד לפני שהציץ עליו בעל הבירה ואמר לו אני הוא בעל הבירה, עצם העובדה שאברהם אבינו מתייחס שאני של מישוהו, ואני חייב לדעת מי הוא, איך מתקשרים אליו, איך יודעים מה הוא מצפה ממני, ומצאת את לבבו נאמן לפניך', אברהם אבינו כל לבבו נאמן לבוראו, אין לו שום דבר בלב שהוא שייך לעצמו אלא כל לבבו נאמן להשי"ת.

בזה הוא עשה את המהפיכה, מהמצב שהשי"ת אמר לאדה"ר אחרי החטא 'עד עתה לדעתי מכאן ואילך לדעתו של נחש', כל זמן שאדה"ר לא חטא כל מהותו היתה מה דעתו של הקב"ה, הוא ידע שהוא צריך לתפקד אך ורק בשטח של הקב"ה, אני בעולמו של הקב"ה, אבל מכאן ואילך בלי להתאמץ מהי דעתו של מקום הבנ"א הוא בדעתו של נחש, הדעתו של נחש - שזה האנוכיות, זה מגיע מהיצר הרע, כנבא לא מענין אותו בכלל מה העבודה, מענין אותו מה 'אני' רוצה..., ומהי טובתי האישית, רגע! מי אתה בכלל? מה פתאום אתה חושב על עצמך?... תחשוב על כך שאתה נבא, ומהו תפקידך? כי אצל הבנ"א התחושה הטבעית היא 'אני ואפס', נגד כל המציאות, וממילא א"א לדעת לאיזה שגיאות יגיע כשזה המושכל ראשון שלו, כנוסחת הזוה"ק דהוי מרגלא בפומיה דהמשגיח זצוק"ל זיע"א, 'אדם אזיל בהאי עלמא וסבר דדיליה הוא ולדרי דרין'.

אברהם אבינו 'נדבו ליבו', הוא עשה את המהפיכה הגדולה, וכשהוא עשה את המהפיכה הציץ עליו בעל הבירה ואמר לו 'אני הוא בעל הבירה' ומשם ואילך כל מהותו ותפקידו בתפקיד אלוקי, אין לו שום ענין עצמאי, הכל הוא מחפש מה התפקיד שלי בשטח של השי"ת.

ואאע"ה משתדל שיהיה לו בן שימשיך הלאה, זה הכל כי הוא יודע שיש לאנושות תפקיד פה בעולמו של הקב"ה, לא מפני שהוא עצמו בשטח הזה, והראיה שהוא עשה את העקידה, אפילו אחרי שהכל כבר כ"כ מסודר לו, אחרי עשרות שנות ציפיה, והוא נולד ומתפתח כראוי, וראוי להמשיך הלאה את המורשת, הוא בנוי כבר להיות אב לדורות הבאים, ואז כאילו הוא מוכן למחוק את הכל, כי אני לא של עצמי ולא חנכתי לכך, הוא לא אנוכי ויצחק לא אנוכי, ואם זה רצון הבורא זה התפקיד, אין תפקיד אחר חוץ מרצון הבורא יתברך בעצמו, אנחנו נמצאים בתוך עולמו של הבורא, ושם התפקיד.

האנושות מצד עצמה, מאחר שהאדם בנוי, על דעתו של נחש, על 'יצר לב האדם רע', האדם בתחושה הכי טבעית ונורמאלית, שהוא מתפקידו כך הוא מרגיש להיטיב עם עצמו, כשניגש לאכול הוא אוכל כי הוא רוצה לאכול, כשהוא ניגש לשתות זה מפני שהוא רוצה לשתות, ואם אין לו מה לאכול ולשתות אז צריך להשיג כסף בשביל שיוכל לקנות ולבשל, כל הפעילות שהאדם פעיל זה הכל היכ"ת להיטיב עם עצמו, אין לו שום דבר בעולמו שזה תפקידו, הוא לא מרגיש איזה שהוא תפקיד שהוא מחויב לעשות למישוהו, אלא אדרבה להיפך זה התפקיד הבסיסי שהאדם מרגיש לעצמו, ובתפקיד הזה לא אכפת לו אם הוא מתאמץ בשביל זה הרבה או קצת, אף פעם נפשו לא קצה בזה, זו המציאות האנושית, וגם אם הוא מקבל איזה מידע שיש בורא לעולם וכו', זה הכל מחוץ לשטח, הוא מידי פעם יחשוב מה הבורא הזה רוצה ממנו, אבל עצם עצמאותי זה אף פעם לא נשלל מהתחושה, אברהם אבינו הגיע מהר מאוד למסקנה הבריאה, בדיוק הפוך, המהות האנושית של עצמו כלל לא קיימת, אלא הוא של הקב"ה.

אברהם אבינו השכיל להבין איך שכנבא של השי"ת מה שעצם מהותי, כמו שהשי"ת הוא יצר אותי וברא אותי ועשה אותי כאנוש, לכן אני שלו, ובכל מה שאני שלו, זה כביכול דאגה שלו, מאין שאני יאכל ומאין שאני אשתה, ואיך אני אחיה ואהיה בריא, זה העסק והדאגה שלו, אבל כשהוא יצר אותי והביא אותי לעולמו לתפקיד מסוים, זהו השטח שאני צריך לדאוג, זה השטח שאני צריך להיות פעיל, כל הפעילות שתפקידי לפעול הוא לעשות את רצונו, ויש לי מה לעשות שם! הוא לא ברא את העולם בכדי, עם זו יצאתי לי וגו'.

השי"ת ברא את העולם בשביל שיהיו נבראים, בעלי בחירה, שאפשר להם לבגוד ואפשר להם להיות נאמנים, הפיקחות והחכמה היא להבין את המסקנא, שהשטח שבו אני צריך להיות פעיל, שבו נתנו לי את התפקיד, זה השטח שלי, וברור לי מה מוטל עלי לעשות.

וכשאברהם אבינו נדבו לבו להכיר את בוראו, הוא לא מפסיק לחשוב, עד שהוא משכיל להבין את כל התורה כולה, איך הגיע למסקנה...? השי"ת עזר לו בגלל שהוא חפץ, והוא מעונין, השי"ת גילה לו את כל התפקידים שמוטלים עליו, הוא שומר שבת, הוא מניח תפילין, ושומר מכל מאכלות אסורות וכו' וכו', ואפילו מצות וסייגים דרבנן כמו שהגמ' אומרת, פה הוא הבין שזה לא אמור להיות מאיליו, זה תפקידו, בשטח איפה שהתפקיד שלי, שם זה השטח שאני צריך לפעול 'ויקרא בשם ה', אאע"ה מסתובב בעולם ומכריז את שם ה'.

ואע"פ שזה עולה לו ביוקר, ואנשים בתחילת הדרך מתווכחים עמו ורודפים אותו, ושמנו אותו בבתי סוהר, עד שאפ"י שמו אותו בכבשן האש, אמנם הוא יצא משם, אבל לא בגלל זה השלימו עמו, דהיינו שהוא השכיל להבין שמוטל עליו להלחם פה בעולם,

למען האמת, ולמען האמונה, למען להביא את הידיעות הנכונות כלפי השי"ת, הוא לא אומר זה הרי עולמו של הקב"ה, שהוא ידאג לזה, זה הוא מבין שזה הדאגה שלי, אבל על פרנסתו ועל מאכליו ובריאותו בזה לא דאג זה העסק של הקב"ה, כשאברהם אבינו עשה בתי הארחה, ובאים לאכול אצלו והוא היה מלמד בנ"א שלא צריך להודות לו אלא רק להשי"ת, הוא עשה להם מהפיכה, זה לא היה משהו מקרי, הוא בא לשנות להם את תפיסת החיים, הם באו הבייתה וסיפרו שהם עברו קורס באמונה, הם שינו תפיסת חיים, והשי"ת כל העולם הוא עולמו, ולשם צריך העולם להגיע, ל'זהה ה' למלך על כל הארץ', ה' ימלוך לעולם ועד', 'כיירו וידעו כל יושבי תבל'.

השי"ת נתן לעולם להתגלגל למעלה מאלפיים שנה עם כל השגיאות שהיו, בנ"א כאילו יגיד אם בורא העולם נותן לעולם להתגלגל כך אז כנראה לא אכפת לו...

וביציאת מצרים השי"ת בא ועשה כביכול מאמץ 'מחאה' על האמירה הזו של הברואים, וע"י המכות האלו במצרים הוא לקח את השטח ששם המושכלות היו מאוד מפותחות מבחינת כישורים אבל הכל בכיוון ההפוך, כמו שבנ"א מסוגלים להיות בצורה היותר בוגדת, לשטח הזה השי"ת הוריד את צאצאי אברהם יצחק ויעקב, ומשם לעשות את המהפיכה ע"י היציאה ממצרים, היציאה ממצרים להוציא את צאצאי אברהם יצחק ויעקב בדוקא, מפני העבודה שעבדו את השי"ת במהלך חייהם בעמל וביגיעה, והשתדלו לפרסם את מהו רצון השי"ת בבריאה, ואמנם נכון שכמעט האמונה הזו פגה מהעולם, כי היצה"ר לא מפסיק להחדיר לאדם את כל השטויות והשגיאות, כפי שכתוב שאפילו בני נמשכו אחרי הע"ז המצרית, עד שהם היו מכוסים כעובר במעי בהמה, וכמ"ש הרמב"ם (ריש הל' ע"ז) שכמעט נעקר האילן ששתל אברהם אבינו, ועכשיו כשהשי"ת כביכול מגלה את עצמו שהוא קיים בבריאה ויש לו תוכנית מהבריאה, ויש תפקיד לנבראים, הבסיס והמקור זה בני אברהם יצחק ויעקב, הם המוכשרים לקבל את תפיסת החיים הנכונה, ואמנם זה לא מסתיים רק בהם, זה צריך להסתיים בתפקיד לכל העולם כולו, אבל קודם כל הם עצמם צריכים להתבסס היטב במושכל החדש הזה, וכשהם יוצאים ממצרים מתוך מערכת של המכות שהיו במשך השנה, וכל מה שעברו, הם השכילו להבין את הנקודה הזאת, שהם של הקב"ה, הם 'צבאות ה', כמו שיש מלאכים בשמים הם מלאכים בארץ, הם יוצאים לחירות שפירושה שיוצאים לשיעבוד, במצרים הם היו משועבדים לפרעה ועכשיו הרי הם משועבדים להשי"ת, וזה גופא היציאה לחירות עולם, הם משתחררים מהיצה"ר - מהשעבוד מלכויות, הם משתחררים מהתפיסת עולם שהאנושות תפוסה בהם, הם קיבלו תפיסת עולם חדשה, אמיתית - היא הקדומה בתחילת הבריאה קודם חטא אדה"ר, כשהיה לדעתו של הקב"ה.

שכשאנחנו מקיימים את המצוות סופגים את המצוות יותר ויותר כמו שצריך, אנחנו עושים את המהפיכה, כמו שהרב דסלר הגדיר - להיות אחרת ממה שהנפש התחמרה ואפי' עוד יותר נתגו'תה, נטמענו בעולם בהרבה שטחים, היצר לב האדם רע מנעוריו חדר בנו בהרבה שטחי פעולה, יש לנו את האפשרות לקיים את המצוות האלו שתפקידם להגביר את הקדושה, כמו שהקדושת ישראל שהשי'ת הוריד באותו זמן שהוא הוציא את בני' מצרים להיות צבאות ה', השפיע על כל הבריאה.

זהו תפקידנו בכל שנה ושנה, להגביר את הקדושת ישראל, קדושת עול קבלת עומ"ש, קדושת התורה, ככל שע"י המצוות אנחנו סופגים את התכלית והמטרה שהשי'ת הכיל בתוך אותם מצוות, א"א לשער כמה אפשר לעלות ולהתגדל ע"י קיום המצוות האלו, כמו שכתוב ואפילו כולנו חכמים כולנו נבונים... מצוה עלינו לספר ביצי"מ - אפילו תנאים גדולים עושים שטייגע'ן כשמספרים את סיפור יציאת מצרים באותו הלילה.

בשל"ה כתוב שאפילו קטני קטנים שנמצאים בסדר זה מועיל להם והם סופגים מהליל הסדר, א"א לשער ולתאר כמה תועלת אפשר להפיק מהלילה הגדול הזה, האדם הוא הקובע כמה תועלת שהוא יפיק, זה השטח שהוא צריך לפעול, כמו שזה היה התפקיד בדור ההוא כך זה התפקיד בכל שנה ושנה, כשמבינים את הנקודת המהפך אפשר לקבל הרבה תועלת בלי קצבה וגבול, עד אין קץ, צריך לרצות לקוות וכמובן להשתדל כמה שאפשר יותר בכל פרט ופרט ובכל מצוה ומצוה בלילה הקדוש הזה.

בניסן נגאלו ובניסן עתידים להיגאל - כמו שהרמח"ל כתב שהגאולה חלה באמת בכל ניסן וניסן, אך צריך לצפות לגאולה השלימה, המחויבות לפתח את תחושת הציפייה, לרצות שיתקיים ויתממש רצון השי'ת מה שחפץ השי'ת בהוצאה של ישראל מצרים, עד הסוף, וכך בכל שנה ושנה עד הגאולה השלימה, ועד בכלל.

ובוודאי שצריך להתפלל יותר טוב לדעת היכן שטחי הפעולה שבו אנחנו צריכים להיות פעילים, בתפילות, בתורה ובעסק המצוות, זה השטח שאנחנו צריכים לעשות את המהפיכה ממה שהיינו עבדי פרעה, עבדי היצ"ר, ולהיות עבדי השי'ת 'לגמרי'. השי'ת יעזרנו שיהיה סיעתא דשמיא.

'חייב אדם להקביל את פני רבו ברגל'
ניתן להתעדכן בשיעורי תורה הנמסרים
ע"י רבותינו בימי הפסח הבעל"ט
בקו הבוגרים 08-9747479

'ובעבור כי הקב"ה לא יעשה אות ומופת כל דור לעיני כל רשע או כופר, יצוה אותנו שנעשה תמיד זכרון ואות לאשר ראו עינינו, ונעתיק הדבר אל בנינו ובניהם לבניהם ולדור אחרון, והחמיר מאד בענין הזה כמו שחייב כרת באכילת חמץ ובעזיבת הפסח וכו', ושנזכיר זה פינינו בבקר ובערב וכו', וכן כל כיוצא בהן מצות רבות זכר ליציאת מצרים עכ"ל, - כל מצוה ומצוה שהיא זכר ליציאת מצרים הזו את התוכן הקדוש הזה, ובפרט במצוות הזמן של הפסח, המצוות, וכל הסיפור יצ"מ, מצוות הלילה הגדול כיום יאיר, ליל שימורים.

וכמו שהועתק בהגדות מהזוהר הק' שכ', שכשמספרים את הסיפור יש לזה את ההשפעות הגדולות שהשי'ת אוסף את כל פמליה של מעלה ואומר להם להקשיב לסיפור יצ"מ, כביכול זה נתון כח למעלה, דהיינו שזה תחליף, כמו שבזמנו כשהיה את היצ"מ היא הועילה לא רק לישראל שזכו להיות צבאות ה', אלא זה הועיל לכל הסביבה, כמש"כ 'וידעו מצרים' 'חיל אחזי יושבי פלשת' 'נבהלו אלופי אדום'. זה שלב, זה לא הסיום לדאבוננו, כי אנחנו בעונותינו במשך הדורות גרמנו לכך שהקצב יהיה איטי יותר, אבל אנחנו כל הזמן מתקדמים, ונשכיל להבין שמסתברא לומר שכשיצאנו אז ממצרים אם כ"א היה יוצא בדרגה יותר גבוהה ואח"כ לא היינו נכשלים בעגל, במרגלים, בבעל פעור, היה בודאי הרבה יותר טוב, וממילא כל העולם היה מתקדם יותר מהר, כל הכשלונות שקרו במשך כל הדורות הכל נעוץ שם.

וממילא ה"ה כל פעם שמקיימים את המצוות זה תחליף, כמו שהרמב"ן אומר שבמקום שהשי'ת יעשה את הניסים והמופתים לעיני כל רשע וכופר, הוא נתן לנו תפקיד ע"י הקיום המצוות, וכשאנחנו מקיימים את המצוות אנחנו מייצרים את הקדושה כזו, שאין מקום לכופר ולרשע לכפור ולהרשע, וכשאנחנו רואים שבכ"ז רשעים וכופרים חיים וקיימים, הפירוש הוא שהתפקיד של קיום המצוות שלנו הוא הרבה יותר נחוץ ומחוייב המציאות, ככל

'זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולתיך לכתך אחרי במדבר וגו', קודש ישראל לה' ראשית תבואתה' (ירמיה ב, ב-ג, ד), עם ישראל הם התרומה של הקב"ה בבריאה, זה מה שהנביא אומר, איך הקשר הנפשי אל השי'ת, בתפיסת חיים שהדאגות הטבעיות הנורמליות שקיימות בכל אנוש הפסיקו לתפקד אצל כל ישראל, הם יוצאים בלי שום חשיבה ביחס לעצמאיות של עצמם, הם לא שואלים - לאיפה יוצאים? לאן צריכים להגיע? איך? לכמה זמן? איך נסתדר? כל השאלות הכי טבעיות שכל ילד קטן מרגיש את התחושה של הדאגות הטבעיות האלו, כל אחד במסגרת שלו, עם שלם יכול לצאת בלי שום תפיסה על העצמאות הכי טבעית של עצמם, כל החשיבה הטבעית לא הציקה לאף אחד, איך זה יתכן? ... 'אנחנו של הקב"ה' - וזה לא נגמר בכך שאני לא חושב על עצמי בעניינים הטבעיים הרגילים של הדרישות הטבעיות של הגוף, אלא זה מחייב מה כן הם חפצים, שיתנו להם תורה ומצוות. הם מבינים שיש תפקיד חיובי בבריאה, קודם כל הם שללו מעצמם לגמרי כל הרגש של המחויבות הנורמליות שבנ"א מרגישים מחויבים כלפי עצמם, וזה תופס את כל האנושיות והאישיות של הבנ"א, ולכך הם יוצאים, כדי להשתעבד אל השי'ת, לעשות מה שהוא רוצה, לפרסם את שמו ולגדל את שמו, לקיים מצוותיו ולעסוק בתורתו, לזה הם מצפים. וכך, כשעוברים את ים סוף הם מביטחים 'זה קלי ואנוהו', נבנה ביהמ"ק, להתנאות לפניו במצוות, 'תביאמו ותטעמו בהר נחלתך מכוון לשבתך פעלת ה'', הם מעוניינים להגיע כבר לשטחים שהם יצטרכו לתפקד תפקודים מלאים תורה ומצוות ועבודה במלוא התפקיד עד שיגיעו למצב שכל העולם כולו יהיה בהכרה מלאה כלפי השי'ת, הם יודעים שהם ההתחלה, על ידם השי'ת מתחיל להעמיד את עולמו בצורה הנכונה.

וההכרה הבסיסית הזו היא ההכרה שצריכה להתחדש בכל שנה ושנה מחדש בליל פסח מתוך קדושת המצוות, כמו שהרמב"ן מעמיד בנוסח

איגוד ישיבות בין הזמנים שע"י בני הישיבה"ק

פונים אנו בקריאה של חיבה אל כב' בוגרי וידידי הישיבה ליטול עמנו חלק בהחזקת התורה בימי הביניים

לתרומות

עבור ישיבת ביה"ז סניף בני ברק בטל': 054-8566010

עבור ישיבת ביה"ז סניף ירושלים בטל': 053-4130913

עבור ישיבת ביה"ז סניף מודיעין עילית בטל': 055-6705381

התורמים עבור ישיבת ביה"ז במו"ע ובי-ם יכנסו להגרלות שע"י 'זכנו' קוד קופה 1168

התורמים עבור סניף מודיעין עילית יכנסו להגרלה פנימית נוספת בין התורמים על פרסים יקרי ערך ומגוון שוברי זיכוי במבחר חנויות

ברכת התורה

נצלו את הזדמנות - כדי שהם ינצלו את הזמן

הגאון רבי מרדכי גוטסגנדה שליט"א

הלכות פסח פרק ג בדיקת וביעור חמץ - עיקרי הדברים

הקדמה:

ישנם באיסור חמץ שני איסורים: א' בל יראה ובל ימצא, ב' איסור אכילה והנאה.

א. בל יראה ובל ימצא = אסור שישאר חמץ שלנו או שיהיה ברשותנו חמץ בפסח. ולכן צריך לנקות ולהוציא ולבער את כל החמץ, [או למכור לגוי. ורבים מחמירים לא למכור חמץ גמור לגוי, אלא לבערו].

ומדאורייתא היה מספיק ביטול חמץ, [דהיינו להפקיר ולבטל את החמץ], אבל מדרבנן אי"ו מספיק, אלא צריך דוקא לבדוק ולחפש בכל המקומות שיתכן ויש שם חמץ, ובחורים ובסדקים, [והבדיקה בלילה ולאור הני, כדלהלן], ולהוציא ולבערו. אולם מאידך מחשש שמא עדיין נשאר חמץ ולא מצא את הכל, צריך גם לבטלו [=דהיינו באמירת 'כל חמירא וכו'].]

ב. איסור אכילה והנאה = מחמץ, או מכל דבר שיש בו תערובת חמץ.

ולכן יש לבדוק היטב על כל דבר שיהיה כתוב עליו 'כשר לפסח' [בהשגחה המקובלת].

בדיקה וביעור - בחמץ פחות מכזית ופירורים

צריך לבער אפילו חמץ פחות מכזית. וכתבו הפוסקים שעם ישראל קדושים הם, ונהגו לבער אפילו משהו חמץ. אולם אם הוא פחות מכזית וגם מטונף קצת, שאינו ראוי לאכילה, אין חובה לבערו. [אע"פ שאסור באכילה ובהנאה - איסור ב' הני"ל].

ולכן יש לחפש אחר חמץ אפילו פחות מכזית, אך דוקא כאשר הוא ראוי לאכילה, [וכגון אפילו ביגלה יחיד, שקד מרק, פתייתים אטריות יחידים וכו']. ובד"כ הם נראים לעין בהסתכלות רגילה. אבל א"צ לחפש אחרי פירורים שבין המרצפות, כיון שהרי הם כבר מאוסים. [ובפרט שעל ידי חומרי הניקוי הרי נפסלו מאכילת כלב. - וכן בחורים וסדקים שקשה לבדוק בהם, יכול לשפוך חומר ניקוי שפוסלם מאכילת כלב. בשם מרן הגריש"א זצ"ל].

אולם דע, שזהו רק לענין איסור הא' הני"ל, אבל לענין איסור ב' הני"ל, כמובן שאסור לאכול [או ליהנות] בפסח, אפילו משהו חמץ. ולכן גם כאשר מקילים באותם הפירוורים לענין חובת הביעור וכנ"ל, אך במקומות שעלול לבוא לידי אכילהם, כגון בארונות ומדפי אכסון של אוכל, ובמקרה, וכיו"ב, יש להקפיד יותר. ולכן המנהג שאין מסתפקים בנקיונם אלא גם מצפים בנייר [כשר לפסח] וכדו'.

בדיקת ספרים:

רבים מקילים לענין חובת בדיקה בספרים, ואע"פ שמשתמשים בהם בחמץ. [וכן דעת הגריש"א זצ"ל]. [ומ"מ יש לבדוק את החמץ שבין הספרים, וכן את מדפי הספרים, או להשכירם לגוי].

אולם מ"מ צריך להיזהר שלא להניחם בפסח על השולחן, [ובדואי לא ספרי קריאה], שמא יפול מהם איזה פירור ויאכלנו.

ודעת החזו"א שחייבים לבדוק את הספרים, משום חשש פירוורים. [וכן נהג הגר"א]. ולכן רבים נוהגים לכוללם במכירה לגוי, [ולא משתמשים בהם בפסח].

המקומות החייבים בבדיקה

צריך לנקות ולבדוק את כל המקומות שיש לחשוש שמא הכניסו בהם חמץ. ואפילו מקום שאין רגיל להשתמש בחמץ, אך יש לחוש שמא הכניס שם חמץ באקראי, [כגון ארונות בגדים, משחקים וכדו].

• ארון כבד [הצמוד לרצפה]: - תחתיו או מאחוריו, כיון שאי אפשר להגיע אליו, א"צ בדיקה, [והרי זה כחמץ שנפלה עליו מפולת - שמספיק ביטול].

• במקום שקשה לבדוק בחורים ובסדקים, יכול לשפוך חומר ניקוי שפוסלם מאכילת כלב. [בשם הגריש"א זצ"ל]. וכן במסילות החלונות והתריסים.

• ארונות הבגדים: כשקורה שמשתמשים כאמצע הסעודה, צריכים בדיקה. ובפרט מצוי בבגדי ילדים, ומגבות וכדו'. [או כששומרים שם ממתקים ומוצרי חמץ].

ולענין הבגדים עצמם: אם הם מכובסים - א"צ בדיקה, כיון שהחמץ נפסל מאכילה, [וכשיש לחשוש שנשארו חתיכות גדולות בכיסים [או שהיה החמץ בתוך נילון], יכניס את ידו לכיס לחוש אם יש פירוורים, וינקה במברשת. הגריש"א זצ"ל]. ועצה טובה לכבסם מתחילה בכיסים הפוכים לחוץ. וכשבודק בארון א"צ לבדוק בין כל בגד ובגד [שכבר כיבסו], רק מעליהם, ומצידיהם, ואת המדפים עצמם.

• וצריך לבדוק מלבד בבית, גם בחדר המדרגות, חדר אשפה, ומקלט. (או שישכיר את חלקו לגוי).

• אין מועיל להשליך את החמץ לפח האשפה שברשותו. וגם יש לבער את החמץ שנוזק לפח האשפה שברשותו.

מקומות שמספיק ניקוי:

בדיקת חמץ צריכה להיות בלילה, ולאור הני. אבל יש מקומות, שאופן בדיקתם בניקוי עצמו וא"צ לבדוקם לאור הני, [=והיינו כשנוהר אח"כ לשומרם מחמץ!], וכפי שנפרט:

• ריצפת הבית - החלקה, שאין בה חורים וסדקים, א"צ בדיקה, ומספיק הניקיון לשם בדיקה. אולם בפנינת צריך בדיקה. וכן מאחורי הארונות מסות וכו', ותהיהם, ובין רגליהם.

• משטחי השולחנות וכסאות - שאין בהם חורים וסדקים, מספיק להם הבדיקה ע"י משמוש היד. [הגריש"א זצ"ל]. אך בפנינות - וחורים וסדקים - שבארונות וכמדפים צריך בדיקה. וכן בפנינות המיטות ספות וכו'.

• מגירות - יכול להוציאם לבדוקם בחוץ לאור היום.

• שרוללים וכיסים - א"צ בדיקה בנר [אלא ע"י היפוך - וניעור]. [וכשיש חשש לחמץ דבוק בדוק במשמוש יד או שפשוף במברשת].

• [המחמירים לבדוק ספרים - א"צ לבדוקם לאור הני (ע' אריות רבינו). ואמנם הגר"א היה בודקם לאור הני ע"ש].

כתבו הפוסקים שנהגו לשפשף אפילו את הקירות ואת הכסאות וכו'. ואין ללעוג על המנהג. [והיינו כגון הקירות במטבח וכדו', אבל שאר קירות אין צורך. הגריש"א זצ"ל].

הקדמת הבדיקה

ישנה עצה להקל על טורח בדיקת חמץ, ע"י הקדמת חלק מהבדיקה (כגון חלק מהחדרים או בפרט ארונות, מקרר וכדו'), ללילות קודמים לפני ליל בדיקת חמץ, ולסוגרם באופן השמור. ושוב א"צ בדיקה. [אך להשאיר לפחות חדר א' לבדיקת ליל י"ד בברכה].

[אולם מקומות שא"צ בדיקה בנר, אלא מספיק ניקוי, כנ"ל, אפשר להקדימם גם ליום].

הביאני חדריו

יו"ל ע"י חבר תלמידים חניכי הישיבה הקדושה.
הדברים המובאים בגליון בדרך כלל, הינם
מכתבי תלמידים וכד' ולא עברו את שבת
ביקורתם של רבותינו שליט"א.
הגליון נועד בעיקר עבור בני הישיבה לדורותיה,
החפצים להמשיך להתחנך ולהתעלות כבימי
קדם לאורה ובדרכה של הישיבה"ק.

לקבלת הגליון ולהערות והארות
08-9747479 שולחו | 4 | 0539747@gmail.com